

Viinakuus sai Eestimaal harva selget päeva näha

Autor

Ain Kallis

Internetis protesteeris üks daam oktoobri rahvapärase nime viinakuu vastu -[?] olevat amoraalne. Mida teha - sel kuul saabuvad tavaliselt jahedad hilissügiseseid ilmad, külmarohi võimaldas aga sooja saada. Eriti veel, kui kütteperiood hilines.

Mäletate - aastat paarkümmend tagasi lubati sooja radiaatoreisse lasta alles siis, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur oli viis päeva alla 8 kraadi (või oli see vastupidi?). Igatahes tuli vahel õige kaua toas külma kannatada.

Nutused ilmad

Ameeriklastel on palju lihtsam: kütteperiood algab siis, kui keskmine temperatuur langeb alla 18 kraadi. Sellest näitajast kõrgemate kraadide puhul on tegemist aga jahutusperioodiga. (Tolle kriteeriumi järgi tulnuks meil Tartus tänava maist kooliaja alguseni jahutusseadmed sisse lülitada 53 päeval.)

Läinud oktoobris ei saanud õhusooja üle eriti nuriseda: kuu keskmiseks temperatuuriks arutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis 6,9 kraadi, mis ületab kraadi võrra normi ehk pikaajalist keskmist.

Nagu sügiseti tavaks, oli soojem saartel (Vilsandi ja Ristna 8,9 kraadi), jahedam aga Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarja 6,2 kraadi) ja Raplamaal (Kuusiku 6,4 kraadi).

Viinakuu esimesed paarkümmend päeva kulgesid päris nutuselt [?] vihma, paaril päeval ka lörtsi, sadas pea iga päev. Tahtmatult meenus ühe Tartu arsti veidi robustne, samas tabav bioklimatoloogiline tähelepanek: «Oktoobri ilm on kui kusepõis - tilgub kogu aeg!»

Kolme nädalaga sai paljudes paikades kuunorm täis ja jäi ülegi. Viimane kolmandik oli seevastu sademepeetusega [?] sademeid tuli keskmiselt vaid 5 millimeetri ümber (norm 23 millimeetrit).

Emajõelinn udus

Kõige vihmase koht oli tänava Viljandi, kus ainuüksi 18. kuupäeval tuli alla 28 millimeetrit vihmavett ehk 40 protsenti tavalisest kuuportsust! Seal kogunes ka kogu oktoobri maksimaalne sajuhulk [?] 112 millimeetrit ehk 160 protsenti normist. Märksa kuivem oli saartel (Sõrves 42 ja Ristnas 51 millimeetrit).

Veel paistis läinud oktoober silma pilviste ilmade poolest. Selgemat päeva, st päikest on Tartumaal

vähem kui tänavu (38 tundi) näha saanud vaid 1974. aastal (29 tundi). See on järjekordseks näiteks meie ilmastiku heitlikkusest ☹ alles kaks aastat tagasi mõõdeti päikesepaiste kestuse rekordiks Tõraveres 148 tundi.

Algasid ka sügisesed udud. Paaril hommikul oli Tartus Emajõe ääres kõrgemaist hoonetest Plasku üleni kadunud, Korgitserist paistis udust vaid teravik.

Sellal kui Rootsi kuninganna viimati Tartut väisas (tegi välkvisiidi), valmistas sama ilmanähtus lendureile suurt peavalu. Udu hajutamiseks on katsetatud palju meetodeid, millest olevat üks tõhusaim (antud juhul aga mõeldamatu) -☹ uriini piserdamine.

Kas talv tuleb talvine?

Seekord võeti sünoptikute prognoosi tõsiselt - oktoobri viimastel päevadel pikenesid autoteenindustes kummivahetajate järjekorrad tunduvalt. Oli ka viimane aeg ☹ ilmataat tõmbas hingepäeval hinge ning järgmine päev oli käes lõrtsimöll. Edasi tuli sorts vihma, vinget tuult, siis jälle lumeollust.

Selline stsenaarium kestis pea kogu kuu. Ühesõnaga ☹ saabusid klassikalised, mõtlen, keskmise novembri ilmad. Ainult kauaks? Kui ilmataat jätkab sama joont nagu ligemale kogu aasta, st hoiab sooja profiili, siis võivad sügisene pori ja vihm veel nädalaid kesta.

Mida ütleb vanarahvatarkus? On oktoober soe, tuleb pikk talv ja külm küünlakuu. Sajab oktoobris palju vihma, on detsember tuuline. Ei taha lehed puust pudeneda, siis tuleb pikk ja kare talv.

Milline ilm meid ootab, otsustate ise, kui loete edasi☹-